

ЗДОРОВ'Я – КРИТЕРІЙ СТАНОВЛЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

М.В. Огороднійчук

Житомирський державний університет імені Івана Франка, вул. В. Бердичівська, 40,
Житомир, 10008, Україна

Здоров'я людей належить до числа як локальних, так і глобальних проблем, тобто тих, що мають життєво важливе значення як для кожної людини, кожної держави, так і для всього людства в цілому.

У поняття здоров'я як обов'язковий критерій повинна входити можливість повноцінної трудової і суспільної діяльності. Отже, у контексті взаємодії аксіологічного та поведінкового аспектів здоров'я у філософсько-аксіологічному плані Ю. С. Хоменко визначає як життєспроможність людини до дотримання здорового способу життя [2]. Однак у такому визначенні є й свої заперечення. Сьогодні відкриваються широкі можливості для людини бути хазяїном свого здоров'я, які, однак, можуть обернутися на свою протилежність, коли турбота про власне здоров'я поневолює людину. Теза «здоров'я для людини» перетворюється на тезу «людина для здоров'я» [3]. Кожна особистість має власні соціальні цінності і поняття про здоров'я, які можуть розходитися із загально визнаними. Їхня трансформація, у свою чергу, спричиняє утворення індивідуальної, адаптованої до даної людини концепції здоров'я. Саме на цьому етапі спостерігається розбіжність соціальної норми здоров'я та індивідуального ідеалу здоров'я. Для особистості здоров'я – можливість не тільки й не стільки ефективно діяти в соціальному плані, скільки повноцінно реалізувати себе в плані особистісного, тобто стати конкурентоспроможною у суспільстві. Ось чому ідеал здоров'я виступає пріоритетним для людини і означає такий стан, що дозволяє почувати себе людиною і бути в гармонії із самим собою. Правила гри і стереотипи поведінки в сучасному соціумі зводять необхідність підтримки належної фізичної форми в ранг імперативу. Рівень самоконтролю і самореалізації людини в суспільстві такий, що будь-яка хвороба сприймається як її власна провина, оскільки сама людина не була досить рішучою і послідовною у дотриманні здорового способу життя: «...людина, що приймає рішення, повинна сама платити за ризики, на які вона йде» [1].

Усе життя людини проходить у безперервному зв'язку із зовнішнім середовищем, тому здоров'я людини не можна розглядати як щось незалежне, автономне. Воно є результатом дії природних, антропогенних та соціальних факторів і віддзеркалює динамічну рівновагу між організмом і середовищем його існування. Здоров'я людини залежить від багатьох факторів: кліматичних умов, стану навколишнього середовища, забезпечення продуктами харчування та їх цінності, соціально-економічних умов, а також стану медицини. Доведено, що приблизно 50 % здоров'я людини визначає спосіб життя.

Спосіб життя людини – це сукупність матеріальних умов, суспільних соціальних установок (культура, освіта, традиції тощо), умов поведінки (включаючи соціально-психологічну та фізіологічну реактивність) особистості і зворотний її вплив на ці умови. Активна участь людини в процесі формування умов життя – обов'язковий елемент поняття “спосіб життя”, так як спосіб життя людини – адекватна реакція на навколишнє її середовище в цілому.

Негативними його чинниками є шкідливі звички, незбалансоване, неправильне харчування, несприятливі умови праці, моральне і психічне навантаження, малорухомий спосіб життя, погані матеріальні умови, незгода в сім'ї, самотність, низький освітній та культурний рівень тощо.

Отже, до способу життя людини належать: активна участь людини в процесі формування умов життя, її адекватна реакція на зміну умов навколишнього середовища, а

також праця, побут, задоволення матеріальних і духовних потреб у суспільному житті, норми і правила поведінки, які проявляються через конкурентоспроможність.

Реалізація конкурентоспроможності особистості в українському суспільстві має свою специфіку. Ці особливості пов'язані з однієї сторони із ментальністю, а з іншої, із економічним і геополітичним простором, в якому знаходиться Україна. Українська особистість здатна повноцінно розкриватись у своїй конкурентоспроможності через такі ментальні риси як: працьовитість, кордоцентричність, прагнення до свободи, толерантність, індивідуалізм дії тощо. Саме завдяки цьому людина в Україні здатна до формування високого рівня конкурентоспроможності, оскільки в геополітичному вимірі Україна завжди знаходиться у процесі боротьби за свободу, суверенність, незалежність, гідний статус серед країн європейського напрямку розвитку.

Проблема збереження здоров'я в Україні є на даний час проблемою збереження нації. Найшвидшим і найефективнішим засобом підвищення показників здоров'я є рухова активність, раціональне харчування, психологічний комфорт. Тому, завдяки здоров'ю людина може стати конкурентоспроможною, тобто має можливість реалізовувати свої сутнісні сили. Адже, здоров'я є найважливішим критерієм становлення конкурентоспроможності особистості в сучасному суспільстві.

Література

1. Бауман З. Индивидуализированное общество / З. Бауман : пер. с англ.; под ред. В. Л. Иноземцева. – М. : Логос, 2005. – 390 с.
2. Хоменко Ю. С. Здоров'я як цінність людини та складова культури / Ю. С. Хоменко // Грані. – 2011. – № 4 (78). – С. 60–62.
3. Юдин Б. Г. Здоровье человека как проблема гуманитарного знания / Б. Г. Юдин // Философия здоровья. – М. : ИФ РАН, 2001. – С. 61–85.